

Ἀπλῆ Κατήχησις μέσα ἀπὸ τὴν πείρα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας

Ἡ δύναμις τοῦ «Κιβωτίου τῶν Φτωχῶν» Νηστεία καὶ Ἐλεημοσύνη

18

ΕΥΛΟΓΙΑΣ ΕΝΕΚΑ
Πρὸς Οἰκοδομὴν καὶ Παραμυθίαν
Φεβρονάριος 2018

■ Χρυσοστομικός Ἄμβων - Περὶ Ἐλεημοσύνης

Ἡ δύναμις τοῦ «Κιβωτίου τῶν Φτωχῶν»*

α. Τὸ σπίτι μας ἄς γίνῃ Ἐκκλησία

Ἐτὸ μέρος ποῦ θὰ σταθῆς νὰ προσευχηθῆς, ἐκεῖ νὰ ἔχῃς καὶ τὸ ταμεῖο τῶν φτωχῶν· καὶ ὅσες φορές σταθῆς γιὰ νὰ προσευχηθῆς, πρῶτα νὰ δώσης ἐλεημοσύνη, καὶ τότε νὰ προσευχηθῆς.

Καὶ ὅπως δὲν θὰ ἤθελες νὰ προσευχηθῆς χωρὶς προηγουμένως νὰ πλύνῃς τὰ χέρια σου, ἔτσι, νὰ μὴν θέλῃς νὰ προσευχηθῆς καὶ χωρὶς ἐλεημοσύνη.

Διότι, τὸ νὰ ἀναπαύεσαι στὴν ἐλεημοσύνη, δὲν εἶναι μικρότερο ἀπὸ τὸ νὰ κρέμεται πάνω ἀπὸ τὸ κρεβάτι σου τὸ Εὐαγγέλιο. Ἄν, βέβαια, κρεμάσης τὸ Εὐαγγέλιο χωρὶς νὰ κάνῃς τίποτε, δὲν ἔχεις κανένα κέρδος· ἐνῶ ἔχοντας τὸ κιβώτιο αὐτό, ἔχεις ὄπλο κατὰ τοῦ διαβόλου, δίνεις φτερά στὴν προσευχή, κάνεις τὸ σπίτι σου ἅγιο, ἀποταμιεύοντας μέσα τροφὲς γιὰ τὸν βασιλιά.

Κοντὰ στὸ κιβώτιο αὐτό, λοιπόν, ἄς εἶναι καὶ τὸ κρεβάτι σου, καὶ ἡ νύκτα θὰ εἶναι ἀπαλλαγμένη ἀπὸ κάθε σατανικὴ φαντασία. Μόνον ἐκεῖ νὰ μὴν εἰσέρχεται κάτι ἀπὸ ἀδικία. Διότι πρόκειται γιὰ ἐλεημοσύνη. Καὶ ἐλεημοσύνη, ποῦ προέρχεται ἀπὸ ἀδικία, ποτὲ δὲν πρόκειται νὰ βλαστήσῃ.

* * *

Θέλετε νὰ σᾶς πῶ καὶ γιὰ τοὺς λόγους, γιὰ τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ δίνετε, γιὰ νὰ σᾶς κάνω πιὸ εὐκολὴ τὴν προσφορά; **Ὁ** χειροτέχνης, ὅπως ὁ ὑποδηματοποιὸς ἢ αὐτὸς ποὺ κατεργάζεται δέρματα ἢ ὁ σιδηρουργὸς ἢ ὁποιοσδήποτε ἄλλος τεχνίτης, **ὅταν πουλήσῃ κάτι ἀπὸ ὅσα ἔκανε μὲ τὴν τέχνη του, ἄς δίνῃ σὰν τιμὴ στὸν Θεὸ τὴν ἀπαρχὴ ἀπὸ τὰ ἔσοδα, ἄς καταβάλλῃ ἐδῶ, καὶ ἓνα μικρὸ μέρος ἄς τὸ δίνῃ σὰν μερίδιο στὸν Θεό.** Δὲν ζητῶ, βέβαια, κάτι τὸ ὑπερβολικὸ, ἀλλὰ τόσο ὅσο οἱ πνευματικὰ νήπιοι ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, ποὺ ἦταν καὶ γεμάτοι ἀπὸ ἀμέτρητες κακίες· τόσο ἄς δίνουμε ἐμεῖς, πὺ προσδοκᾶμε τὸν Οὐρανό.

Αὐτὰ τὰ λέω ὄχι σὰν νόμο, οὔτε ἐμποδίζοντας τὸ περισσότερο, ἀλλὰ ζητῶ νὰ μὴν καταθέτῃ κανεὶς λιγότερο ἀπὸ τὸ ἓνα δέκατο ἀπὸ τὰ ἔσοδά του. Αὐτὸν τὸν νόμο ἄς τηροῦν καὶ αὐτοὶ ποὺ ἔχουν ἀγροὺς καὶ εἰσοδήματα. Αὐτὸν καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ συγκεντρώνουν τὰ κέρδη τους μὲ τιμιότητα. **Διότι,** γι' αὐτοὺς ποὺ παίρνουν τόκους δὲν κάνω λόγο, οὔτε γιὰ τοὺς στρατιῶτες ἐκεῖνους ποὺ χρησιμοποιοῦν τὴν δύναμί τους γιὰ νὰ ἐκβιάζουν ἄλλους καὶ ἐμπορεῦνται τὶς ξένες συμφορές. **Διότι,** ὁ Θεὸς τίποτε δὲν θέλει νὰ δεχθῇ ἀπὸ ἐκεῖ.

Ἄλλ' αὐτὰ τὰ λέγω σ' αὐτοὺς ποὺ συγκεντρώνουν τὰ χρήματά τους μὲ τίμιους κόπους.

Διότι, ἂν καθιερώσουμε μία τέτοια συνήθεια, ἢ συνείδησίς μας θὰ μᾶς ἐνοχλῇ, ἂν ποτὲ ἐγκαταλείψουμε τὸν νόμο αὐτόν, καὶ τὸ πράγμα δὲν θὰ μᾶς φανῇ βαρὺ καὶ σιγά-σιγά θὰ μπορέσουμε νὰ φθάσουμε καὶ στὰ μεγαλύτερα μέτρα.

Καὶ ἀφοῦ μάθουμε νὰ περιφρονοῦμε τὰ χρήματα καὶ βγάλουμε ἐντελῶς τὴν ρίζα τῶν κακῶν, θὰ ζήσουμε μὲ ἐλευθερίαν τὴν ὑπόλοιπὴ ζωὴ μας ἐδῶ καὶ θὰ ἐπιτύχουμε καὶ τὴν μέλλουσα ζωὴ, τὴν ὁποία εὐχομαί ὅλοι μας νὰ ἐπιτύχουμε μὲ τὴν χάρι καὶ τὴν φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ...

* * *

Με τὸν τρόπο αὐτό, τὸ σπίτι τοῦ καθενὸς ἄς γίνη Ἐκκλησία, ὅπου θὰ βρῖσκεται τὸ ἀπόθεμα τῶν ἱερῶν αὐτῶν χρημάτων. **Καὶ** πράγματι, τὰ θησαυροφυλάκια ποὺ ὑπάρχουν ἐδῶ, ἀποτελοῦν σύμβολο αὐτῶν.

Ὅπου ὑπάρχουν χρήματα γιὰ τοὺς φτωχοὺς, στὸ μέρος αὐτὸ δὲν μποροῦν νὰ πλησιάσουν οἱ δαίμονες. Καὶ τὰ χρήματα, ποὺ συγκεντρώνονται γιὰ τοὺς φτωχοὺς, προστατεύουν τὸ σπίτι περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸ δόρυ καὶ ἀπὸ τὴν ἀσπίδα καὶ ἀπὸ τὰ ὅπλα καὶ ἀπὸ τὴν σωματικὴ δύναμι καὶ ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν.

* * *

β. Ἡ μετάνοια χωρὶς ἐλεημοσύνη εἶναι νεκρὴ

Δῶσε στὸν πεινασμένο χρήματα καὶ θὰ κερδίσης ἔτσι τὸν κριτὴ. **Καὶ** αὐτὰ τὰ λέγω ἀπὸ ἀγάπη γιὰ σᾶς, ἐπειδὴ **ἡ μετάνοια χωρὶς ἐλεημοσύνη εἶναι νεκρὴ καὶ χωρὶς φτερά. Δὲν** μπορεῖ νὰ πετάξῃ ἡ μετάνοια χωρὶς νὰ ἔχη τὰ φτερά τῆς ἐλεημοσύνης.

Γι' αὐτὸ καὶ στὸν Κορνήλιο, ποὺ ἔδειξε εἰλικρινῆ μετάνοια, ἡ ἐλεημοσύνη ἔγινε τὸ φτερὸ τῆς εὐσεβείας. **Διότι** λέγει· «οἱ ἐλεημοσῦνες σου καὶ οἱ προσευχῆς σου ἀνέβηκαν στὸν οὐρανὸ» (Πράξ. ι' 4). **Διότι, ἂν ἡ μετάνοια δὲν εἶχε τὰ φτερά τῆς ἐλεημοσύνης, δὲν** θὰ ἀνέβαινε στὸν οὐρανό...

* * *

Ἡ Ἄσκησις τῆς Φιλανθρωπίας στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία**

Ἡ Φιλανθρωπία κατὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία νοεῖται με δύο τρόπους:

α) με τὴν **παροχὴ ὑλικῆς βοήθειας** καὶ

β) με τὴν **συμπάθεια πρὸς τὸν πάσχοντα** συνάνθρωπό μας.

Καὶ στὴν μὲν πρώτη περίπτωση, δὲν μπορεῖ κάποιος Χρι-

στιανὸς βλέποντας κάποιον πὸν πεινάει νὰ τοῦ μιλάει γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, διότι τὸν φέρνει στὸ θάνατο, ἀφοῦ **ἀγνοεῖ τὴν ἄμεση ἀνάγκη ἐπιβίωσής του πὸν εἶναι ἡ τροφή.**

Ἄπὸ τὴν ἄλλη, κάθε περίπτωση ἐνδεοῦς συνανθρώπου δὲν ἀπαιτεῖ μόνο νὰ ρίξουμε κάποια χρήματα, ὅπως δυστυχῶς πολλοὶ πράττουμε, ἀντιπαρερχόμενοι τὸν πτωχό, ἀλλὰ **ἀπαιτεῖται ἐκ μέρους μας νὰ ἐκφράσουμε τὴν θεραπευτικὴ μας ἀγάπη,** πὸν στὴν περίπτωσή μας δὲν εἶναι ἡ παροχὴ ὑλικῆς βοήθειας, δηλ. τροφῆς ἢ χρημάτων, ἀλλὰ ὁ **λόγος** πὸν ὡς βάλσαμο θὰ μαλακώσει τὸν πάσχοντα καὶ θὰ ἐπουλώσει τὴν πληγὴ του μὲ τὴν συναντίληψη, μὲ τὸ **ἄκουσμά** του, μὲ τὴν **κατανόηση** τῶν προβλημάτων του, μὲ τὴν **ἐξεύρεση** κάποιας ἄμεσης λύσης, μὲ τὴν συμπόνοιά μας.

Ἔτσι, ὡς Φιλανθρωπία νοεῖται καὶ **μιὰ συμβουλὴ πὸν θὰ δώσουμε μὲ ἀγάπη.**

*«**Στὴν κρίση τοῦ Θεοῦ, μέτρο ἐπίδοσης στὴν ἀρετὴ καὶ τὴν φιλανθρωπία δὲν εἶναι ἡ ποσοτικὴ ἀξία τῆς προσφορᾶς, ἀλλὰ τὸ σθένος καὶ ἡ ψυχικὴ διάθεση τοῦ προσφέροντος.**»*

(Γρηγόριος Θεολόγος, Ρ.Γ. 35, 1053)

Ἡ Φιλανθρωπία, ὡς ἐλεημοσύνη, σύμφωνα μὲ τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο,

*«**εἶναι ἡ μητέρα τῆς ἀγάπης, τῆς ἀγάπης πὸν χαρακτηρίζει τὸ Χριστιανισμό, τὸ μεγαλύτερο ἀπ' ὅλα τὰ θαύματα, μὲ τὴν ὁποία ἀποδεικνύονται οἱ μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ.***

Αὐτὴ εἶναι τὸ φάρμακο γιὰ τὰ ἁμαρτήματά μας, σαποῦνι γιὰ τὴν ἀκαθαροσία τῆς ψυχῆς μας, σκάλα στηριγμένη στὸν οὐρανό. Αὐτὴ συνδέει τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ.

(Εἰς Τίτον, Ὁμιλ. ΣΤ', 3, ΕΠΕ 24, 128, Ρ.Γ. 62, 698)

* * *

Πολλοὶ Χριστιανοὶ παλαιότερα, προκειμένου νὰ ἀσκήσουν τὴν Φιλανθρωπία, **νήστευαν γιὰ νὰ ἐξοικονομήσουν τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα γιὰ τοὺς πτωχοὺς,** πρᾶγμα πὸν μέχρι σήμερα ἰσχύει στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας.

Ὁ νηστεύων **πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἀσκεῖ τὴν ἀρετὴ τῆς Φιλανθρωπίας, διὰ τῆς ἐλεημοσύνης.**

Ὁ Εὐσέβιος Ἀλεξανδρείας λέγει χαρακτηριστικά πρὸς κάθε νηστεύοντα:

«Διὰ τοῦτο προσετάγης νηστεύειν, ἵνα, ὅτε σὺ πεινᾷς, οἱ πένητες χορτασθήσονται... Ὁ νηστεύων ὀφείλει μεταδοῦναι τῷ μὴ ἔχοντι· ὁ γὰρ νηστεύων καὶ μὴ μεταδιδούς πεινῶντι τὸν ἄρτον αὐτοῦ, ματαιοὶ τὴν νηστείαν αὐτοῦ».

(ΘΗΕ, τ. 11, σελ. 1049)

* * *

Ἐπίσης, ἡ Φιλανθρωπία δὲν ἔχει ὄρια καὶ στεγανά.

Ἀσκεῖται γιὰ χάρη τοῦ ἔχοντος ἀνάγκη, ἀνεξαρτήτου φυλῆς, ἔθνικότητας, γλώσσας καὶ θρησκείας.

Ἡ Φιλανθρωπία μας δὲν πρέπει νὰ ἔχει ὄρια καὶ περιορισμούς.

Πρέπει νὰ ἀσκεῖται ἀκόμη γιὰ χάρη καὶ τῶν ἀναξίων καὶ τῶν κακῶν.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος θὰ πεῖ γιὰ τὸν ἐλεήμονα:

«Ὁ ἐλεήμων εἶναι λιμάνι γιὰ ὅσους βρίσκονται σὲ ἀνάγκη. Ἄν λοιπὸν δεῖς ἄνθρωπο βγαλμένο στὴν γῆ ἀπὸ τὸ ναυάγιο τῆς φτώχειας, νὰ μὴ τὸν δικάσεις, οὔτε νὰ ἐξετάσεις τις εὐθῆνες του, ἀλλὰ ἀπάλλαξέ τον ἀπὸ τὴ συμφορὰ. Ποιὸς ὁ λόγος νὰ προβληματίζεις τὸν ἑαυτό σου; Διαφέρουν ὁ δικαστὴς ἀπὸ τὸν ἐλεήμονα. Γιατὶ ἐλεημοσύνη σημαίνει ἀκριβῶς νὰ δίδουμε καὶ στοὺς ἀναξίους ἀκόμη».

(Ἰωάν. Χρυσόστομος, P.G. 48, 989-990)

Ὁ Ἅγιος Μάξιμος ἀναφέρει σχετικὰ:

«Ὅποιος κάνει ἐλεημοσύνη μιμούμενος τὸ Θεό, δὲν ξεχωρίζει στὰ ἀναγκαῖα γιὰ τὴν ζωὴ τὸν καλὸ ἀπὸ τὸν κακὸ καὶ τὸν δίκαιο ἀπὸ τὸν ἄδικο, ἀλλὰ μοιράζει ἐξίσου σὲ ὅλους, ἀνάλογα μὲ τις ἀνάγκες τους, μολονότι προτιμᾷ τὸν ἐνάρετο, γιὰ τὴν ἀγαθὴ του προαίρεση, ἀπὸ τὸν κακόν».

(Μικρὸς Εὐεργετινός, ἐκδ. Ἰ. Μ. Παρακλήτου, σελ. 441)

Ἀκόμη ἡ Φιλανθρωπία δὲν περιμένει ἀνταπόδοση.

Σχετικὰ ἀναφέρει ὁ Ἀββᾶς Ἡσαΐας:

«Ὅταν ἐλεήσεις ἕναν φτωχόν, μὴ τὸν καλέσεις μετὰ νὰ σὲ βοηθήσει σὲ κάποιαν ἐργασία σου, γιὰ νὰ μὴν πάει χαμένη ἡ εὐεργεσία πρὸς τοῦ ἔκανες».

(Μικρὸς Εὐεργετινός, ἐκδ. Ἰ. Μ. Παρακλήτου, σελ. 441)

Ἡ προσφορὰ ὑλικῆς βοήθειας πρὸς κάποιον συν-
άνθρωπό μας πρέπει νὰ γίνεται με **καλὴ διάθεση**.

Κάποιος φιλόθεος, ἀναφέρει τὸ Γερων-
τικό, ἔλεγε:

**«Ὅποιος δίνει ἐλεημοσύνη, πρέπει νὰ
τὴν προσφέρει με τὴν διάθεση ποῦ θὰ εἶχε, ἂν
τὴν ἔπαιρνε ὁ ἴδιος. Γιατί μιὰ τέτοια ἐλεημοσύνη
εἶναι ποῦ φέρνει τὸν ἄνθρωπο κοντὰ στὸ Θεό».**

(Μικρὸς Εὐεργετινός, ἐκδ. Παρακλήτου, σ. 440)

Ἄκόμη ἄσκηση τῆς Φιλανθρωπίας σημαίνει ὅτι ὁ ἔχων δίδει
κάτι σὲ κάποιον ποῦ ἔχει ἀνάγκη, **χωρὶς νὰ ἐξετάζει τὶ θὰ τὸ
κάνει ὁ μὴ ἔχων.**

Κάποτε «κάποιος εὐσεβῆς ἄνθρωπος, ποῦ πήγαινε σὲ
μιὰ δουλειά, συνήντησε στὸ δρόμο ἕναν φτωχὸ γυμνό. **Τὸν**
σπλαγχνίστηκε καὶ τοῦ χάρισε τὸ **πανωφόρι** του. **Ὁ** φτωχὸς
ὁμως πήγε καὶ τὸ **πούλησε**. **Τὸ** πληροφορήθηκε ὁ ἄνθρωπος
καὶ **λυπήθηκε**. **Τὴν** ἴδια νύχτα, λοιπόν, παρουσιάστηκε στ'
ὄνειρό του ὁ **Χριστός, φορώντας ἐκεῖνο τὸ πανωφόρι**. **Τοῦ**
τὸ ἔδειξε καὶ τοῦ εἶπε: - **Μὴ λυπᾶσαι. Γιατί, νά, φοράω
αὐτὸ ποῦ μοῦ ἔδωσες».**

(Μικρὸς Εὐεργετινός, ἐκδ. Ἰ. Μ. Παρακλήτου, σελ. 440-441)

* * *

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος θὰ πεῖ σχετικὰ με τὸ ἴδιο θέμα:

«Ἡ φιλανθρωπία εἶναι καλὸ πρᾶγμα. **Μάρτυρας** γι' αὐτὸ
εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ὁποῖος, **ὄχι μόνον δημιούργη-
σε τὸν ἄνθρωπο** γιὰ καλὰ ἔργα καὶ ἔνωσε τὴν θεία εικό-
να με τὴν σάρκα, γιὰ νὰ τὴν ὀδηγεῖ στὰ ἄριστα καὶ νὰ τὴν
βοηθᾷ νὰ ἀνέβει στὸν οὐρανό, **ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος ἔγινε ἄν-
θρωπος».**

(ΕΠΕ τ. 5, Λόγος ΙΔ', σελ. 243)

«Ἡ φιλανθρωπία εἶναι ἕνας δρόμος, ὁ ὁποῖος ὀδηγεῖ στὴν
σωτηρία καὶ πρὸς κάποιον ἀπὸ τοὺς αἰώνιους καὶ μακάριους
τόπους τοῦ Παραδείσου. **Ἐπειδὴ** ὑπάρχουν πολλοὶ τρόποι
ζωῆς ἔτσι ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ τόποι κοντὰ στὸ Θεό».

(Γρηγόριος Θεολόγος, ΕΠΕ, τ. 5, Λόγος ΙΔ', σελ. 247, 249)

Ὁ ἴδιος Ἅγιος σημειώνει πάλι τὰ ἐξῆς:

«Ἐὰν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ὁποῖος ἀκολουθοῦσε τὸ Χριστό, θεωροῦσε ὅτι ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ πρώτη καὶ μεγαλύτερη ἐντολή, ὡς ἡ κορωνίδα τοῦ Νόμου καὶ τῶν Προφητῶν, τότε ὡς καλύτερο μέρος αὐτῆς θεωρῶ τὴν ἀγάπη πρὸς τοὺς πτωχοὺς, καὶ τὴν εὐσπλαχνία καὶ τὴν συμπάθεια πρὸς τοὺς συνανθρώπους. Διότι ἀπὸ τίποτε δὲν εὐχαριστεῖται τόσο πολὺ ὁ Θεός, ὅσον ἀπὸ τὴν συμπάθεια καὶ τίποτε δὲν εἶναι πιὸ ἀγαπητὸ στὸ Θεό, τοῦ Ὁποίου προπορεύεται ἡ συμπάθεια καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ στὸν Ὁποῖο ὀφείλει νὰ προσφερθεῖ ἡ συμπάθεια πρὶν ἀπὸ τὴν Κρίση. Καὶ σὲ τίποτε ἄλλο δὲν δίδεται ὡς ἀνταπόδοση ἀπὸ Ἐκεῖνον, ὁ Ὁποῖος ἀνταποδίδει μὲ δικαιοσύνη καὶ ζυγίζει μὲ ἀκρίβεια τὴν συμπάθεια, ὅσον στὴν φιλανθρωπία ἢ ἴδια ἢ φιλανθρωπία».

(Γρηγόριος Θεολόγος, ΕΠΕ, τ. 5, Λόγος ΙΔ', σελ. 249)

(*) Ε.Π.Ε. 18Α, 732-738. PG 61, 373-374. Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἡ Ἐλεημοσύνη - Ἡ καρδιά τῆς ἀρετῆς, Χρυσοστομικὸς Ἄμβων Δ', Ἔκδοσις: Σynοδία Σπυρίδωνος Ἱερομονάχου, Νέα Σκῆτη Ἁγίου Ὁρους, σελ. 178-179, 258.

• Ἐπιμέλ. ἡμετ.

(**) Περιοδ. «Χριστιανικὴ Ἀλληλεγγύη», ἀριθ. 2 / Ἀπρίλιος 2005, σελ. 6-7. Τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Θεμιστοκλέους Στ. Χριστοδούλου. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.

➔ Στὴν σειρὰ «Ἀπλὴ Κατήχησις» ὑπάρχει ἐπίσης τὸ Φυλλάδιο ὑπ' ἀριθμ. 3, «Ἡ Ἐλεημοσύνη - Ἡ Καρδιά τῆς Ἀρετῆς», σελίδες 4, Φεβρουάριος 2014.

• Ἐκδίδεται ὑπὸ τῆς Ἱεράς Μονῆς τῶν Ἁγίων Ἀγγέλων, Ἀφίδνες Ἀττικῆς. • Μὲ τὴν εὐλογία καὶ ἐπιστασία τοῦ ἱ Μητροπολίτου Ὠρωποῦ καὶ Φυλῆς κ. Κυπριανοῦ, τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν Ἑλλάδος. • Διανέμεται δωρεάν.